

Maczka Stanisława, gen.

Dzielnice: Bielany

Osiedla: Chomiczówka

Atrybuty: Nazwy pamiątkowe Od polskich postaci historycznych

Rok utworzenia nazwy: 2000

Opis

Stanisław Władysław Maczek (1892-1994) generał. Przyszedł na świat w położonej niedaleko Lwowa miejscowości Szczerzec, w rodzinie o chorwackich korzeniach. Kształcił w gimnazjum w Drohobyczu a od 1910 roku do studiował polonistykę oraz filozofię na Uniwersytecie Jana Kazimierza we Lwowie. W tym czasie został również przeszkolony przez Związek Strzelecki. Podczas I wojny światowej, po ukończeniu Szkoły Oficerów Rezerwy, walczył na froncie włoskim w Pułku Tyrolskim armii austriackiej. Obowiązkowa służba wojskowa uniemożliwiła mu jednakże wstąpienie w szeregi Legionów Józefa Piłsudskiego. Już trzy dni po odzyskaniu przez nasz kraj niepodległości został żołnierzem Wojska Polskiego. Podczas walk z Ukraińcami dowodził Lotną Kompanią Pościgową 4. Dywizji Piechoty (specjalnym oddziałem złożonym z pięciu plutonów), z którą zdobył Drohobycz i Stanisławów, później zaś został oddelegowany na Wołyń, by następnie wstąpić się podczas obrony Lwowa. W dwudziestoleciu międzywojennym był oficerem Sztabu Generalnego w Warszawie a w latach 1924-27 jego Ekspozytury we Lwowie. Następnie służył kolejno w jednostkach w Grodnie oraz Częstochowie. Wybuch II wojny światowej zastał go w Rzeszowie, gdzie dowodził 10. Brygadą Kawalerii Zmotoryzowanej, jedyną tak nowoczesną jednostką w strukturach ówczesnej armii. Podlegała ona strukturalnie Armii Kraków i walczyła m.in. w rejonie Jordanowa i Żółkwi. Po wkroczeniu wojsk sowieckich otrzymał jednak rozkaz przekroczenia granicy węgierskiej, gdzie został internowany a następnie przedostał się do Francji. Awansowany do rangi generała brygady (15 XI 1939) odtworzył na polecenie tamtejszych władz swoją jednostkę, z którą 16/17 VI 1940 stoczył krwawy bój w rejonie Montbard. Po kapitulacji Francji przez Maroko i Portugalię przedostał się do Wielkiej Brytanii, gdzie początkowo dowodził 2. Brygadą Strzelców a następnie (od momentu powstania w II 1942 roku) całą 1. Dywizją Pancerną. Podczas inwazji w Normandii znalazła się ona w składzie wojsk alianckich i 7-22 VIII 1944 walczyła z hitlerowcami pod Falaise, zdobywając m.in. Caen i Chamois wraz z otaczającymi go wzgórzami Mont-Ormel. 19 IX zdobył Axel a 30 X Brede, kończąc swój szlak bojowy 6 V 1945 roku podczas odbioru kapitulacji twierdzy w Wilhelmshaven. Wówczas też został awansowany do stopnia generała dywizji, ale równocześnie władze komunistyczne pozbawiły go obywatelstwa polskiego i zabroniły przyjazdu do Polski. Zamieszkał wówczas w Edynburgu w Szkocji, gdzie do IX 1947 roku dowodził 1. Korpusem Polskim. Za swoje zasługi został odznaczony m.in. Orderem Virtuti Militari (trzykrotnie), Orderem Odrodzenia Polski (dwukrotnie), Krzyżem Walecznych, Komandorią Legii Honorowej, licznym orderami francuskimi, belgijskimi i holenderskimi. Po przejściu w stan spoczynku był barmanem w miejscowym hotelu

Learmouth. W 1971 roku władze komunistyczne przywróciły mu polskie obywatelstwo a w 1994 roku odznaczony został Orderem Orła Białego. Zmarł w Edynburgu.

Spoczywa:

Cmentarz Wojskowy w Bredzie, wśród swoich dawnych podkomendnych.

Upamiętnienia:

Skwer 1. Dywizji Pancерnej tablica na głazie (odsłonięcie 31 III 1992).

Ciekawostki

Zbudowana w 1999 dla połączenia ul. Powązkowskiej z ul. Powstańców Śląskich.

Stan obecny:

przy zjeździe w ul. Powązkowską do ul. J. Waldorffa: figura Maryi.

Data nadania nazwy: 2000.08.28
